

Pre Elišku

Vychádzam z internátnej izby, je štvrt' na osem ráno.
Hlúpe pondelky, ktoré nenechajú človeka vyspať sa.
Otváram dvere do výťahu a nastupujem.
Iste zase v centre budú kolóny áut, každé krok sun krok.
„Áno, tiež na prízemie“, odpovedám komusi z poschodia nado mnou.
Do preglejkovej steny výťahu je už niekoľko dní vyryté neurčité „Láska nie je zločin“.
Snažím sa nemyslieť na to, čo bude v škole.
Kláre zase preplo.

Sme na prednáške. Klára sedí vedľa mňa, mlčí, dúfam, že kvôli tomu, že počúva.
Poctivo píše všetko, čo zaznie, tak ako zvyčajne.
Prednáška o Freudovi, ten, čo chcel súložiť s vlastnou matkou. Klárin obľúbený.
Viem, že sa jej páči sa jej predstava o tom, že vedomie je len akási špička ľadovca a všetko vyplýva z vnútorných motívov, ktoré si neuvedomujeme.
A že všetko sa točí okolo sexu. Tomu neverím, no odpoveď mi možno dala nasledujúca hodina štatistiky: učiteľ nakreslil na tabuľu čiaru pripomínajúcu kopec:
„Toto je Gaussova krivka, no mne osobne najviac pripomína ženský prsník.“
Klára opäť sedí vedľa mňa. Štatistiku nemáme radi, no zvyčajne mi niečo kreslí na papier, píše mi odkazy alebo sms-ky. Teraz nič. Od napätia idem explodovať
Keď skončila hodina, musel som za ňou prísť.
„Poviem ti vtip,“ pristúpil som k nej zozadu. „Babka sa v nemocnici pýta doktora – vy ste normálny doktor? Doktor jej odpovedá, že nie, ja som psychológ a babka na to – a normálneho doktora by som tu nenašla?“
„Aha...“ a odvrátila sa.
„Čo sa zase deje?“
„Akože čo? Ty nič nechápeš a vôbec ma nerešpektuješ, zase si hovoríš len to svoje, a...“
Tento moment sa opakuje veľmi často. Zase rovnaké výčitky o tom, že už chce vymýšľať mená pre deti a ja nechcem, ona, že prečo nie a ja, že lebo je to zbytočné, ona, že by som mal, a ja, že keď chcem dieťa, tak nech to je Eliška, ona, že prečo Eliška, prečo nie Klára, či mám niečo proti nej a že sa chce brať v kostole, ja že mne to je jedno, ona, že prečo mi to je jedno, že by mi to nemalo byť a určite s tým budú mať rodičia problém a babka keď sa to dozvie, tak...
Ľudia prechádzajúci okolo otáčali hlavy našim smerom.
„Dobre.“ ukončil som jej slovný tok a predstavenie pre okoloidúcich. Zjavne zaskočená prostým súhlasom zúrivo odkráčala preč. Idem do študovne, tam určite teraz nebude.

V mojom živote si sa objavila v období, ktoré vo vlastných spomienkach nemám a neskôr mi všetko prerozprávali len moji rodičia. Boli ste u nás na návšteve. Ja som mal 2 roky, ty zrejme 10. Vraj len pod' sa pozrieť, maličký, toto sú ujo, teta a tvoja sesternica Eliška. Sesternicou si mi nikdy nebola, ale pre krátkosť času ste si tento eufemizmus vymysleli na pomenovanie nášho podivného príbuzenského vzťahu. Vraj to vzdialené rodinné väzby utuží. A po pár dňoch ste odišli. Keď som trochu vyrástol, pri listovaní vo fotoalbumoch som sa zastavil na fotkách s vami. Pri pohľade na teba som v bruchu pocítil akési mravčenie a teplo. Nič také som predtým necítil. Mama mi povedala, že počas vašej návštevy som za tebou stále chodil, lebo som sa chcel pusinkovať a mojkať, a že to bolo neskutočne rozkošné. Len po vašom odchode som vraj pár dní prereval a nikto nepoznal príčinu. Keď ste prišli na návštevu druhýkrát, mal som deväť, ty sedemnásť, a bola si vo

veku, keď sa s tebou chceli mojkať a pusinkovať mnohí. Strávil som všetok čas snahou o tvoju porozornosť a stále som sa tváril, ako som neskutočne nad vecou, hoci som celý čas bojoval s tým zvláštnym pocitom v bruchu. Po pár dňoch ste však zase šli preč a ja som si nevedel vysvetliť, čo sa to so mnou deje. Všade som videl tvoju tvár, stále som na teba myslel a nechápal som, kvôli čomu. V to leto som sa naučil potláčať slzy.

S táckami v rukách stojíme v rade a čakáme na obed. Znova krok sun krok.

Klára stojí meter predou mnou a delia nás len dvaja ľudia. Som si istý, že o mojej prítomnosti vie, ale schválne sa nechce otočiť.

Prišla k okienku s jedlom. Berie si kuracie sotá a odchádza.

Beriem si to isté a hľadám ju po celej jedálni.

Zrejme sa naschvál predou mnou schovala. Okrem toho slalom s obedom medzi kopou ľudí nie je moja obľúbená disciplína.

Nakoniec som ju našiel. Sedela s ďalšími našimi spolužiakmi.

Sadol som si hneď oproti nej.

„Dobrá chuť.“ zaprial som.

„Dobrá“.

A znova len ticho.

Keď dojedla, bez slova zmizla.

Stretol som ju potom v škole pri výťahu.

„Veď sa už nehnevaj.“

„Nechcem sa hnevať. Ale mrzí ma, že sa medzi nami dejú takéto veci.“

„Nemyslel som tým nič zlé. Veď sa nič vážne v podstate nestalo, či nie?“

Neodpovedala.

Prišiel výťah. Bežne sa doňho zmestia štyria ľudia, okrem nás dvoch tu čakali ešte dvaja.

Jeden z nich otvoril dvere.

„Pôjdem po schodoch. Nezmetím sa.“ klamem.

Na ďalšej hodine sme nesedeli vedľa seba.

Dúfam, že len kvôli nedostatku miesta.

Odchádzame zo školy. Vidím Kláru niekoľko metrov predou mnou, nečaká ma.

Dobieham ju, hoci očakávam ďalší divadelný výstup. Skúsím to poslednýkrát.

„Veď počkaj“ volám ju zozadu.

„Čo by si chcel?“

„Vieš, aký je rozdiel medzi psychológom a jeho klientom?“

„No povedz“

„Psychológ ma kľúče od ambulancie.“

Po niekoľkých sekundách sa smeje.

Nastupujeme spolu.

Snád už bude dobre.

A potom si mi prednedávnom napísala mail. Že si sa dostala ku kontaktu na mňa, ako sa mi darí, a či sa vôbec pamätám. Že či sa pamätám? Keby si len vedela! V prílohe si poslala fotky. Takmer vôbec si sa nezmenila. Krč mi stisol bránicu. Si stále úplne rovnaká. Píšeš, že mám pozdraviť ocka a mamku. S otcom však nežijeme a s mamou som nemal nikdy dobrý vzťah, ale toto sa asi k vám nedostalo. Spýtala si sa, či niekedy môžeš prísť na návštevu. S veľmi ťažkým srdcom som ti po chvíli premýšľania odoslal zápornú odpoveď, hoci najradšej by som ti odpísal úplný opak. Ešte raz som si pozrel obrázky, ktoré si mi poslala, a tvoj mail som vzápätí zmazal.

Vedľa počítača mám zarámovanú Klárinu fotku. Klára je moja frajerka. Vyzerá úplne ako ty,

keď si mala sedemnášť.

Vchádzam do vestibulu internátu, je pol jedenástej večer.

Klára sa nakoniec nechala ukecať.

Keď sa snaží, je celkom rozumná. Dúfam, že aspoň na pár týždňov nebude vystrájať.

Vchádzam do výt'ahu a stláčam tretí gombík zhora.

Siedme.

Stojím akurát oproti nápisu „Láska nie je zločin“ na stene.

Počas dňa pod ním čiernou fixkou pribudlo „Anál nie je nevera“.

Výt'ah zastal. Vystupujem.

Ak by som nebol na ženy, bolo by možno veľa vecí jednoduchších.

Srdečné pozdravy z Užhorodu

Sedíme v kreslách pri dverách učebne. Len ja a Peťo. Čakáme na hodinu, nudíme sa, pozorujeme ľudí. A profesorov.

Peťo je môj spolubývajúci. Fajn chalan, aj keď rád zbytočne riskuje a robí sprostosti.

„O čo sa stavíš, že dopľujem až na strop?“ spýtal sa. Nuda zjavne práve vrcholí.

Spoza rohu vyšla hlučná skupinka dievčat. Nahlas rozpítvávali čosi natoľko zaujímavé, že sa o tom museli dozvedieť všetci naokolo. Nevedeli sme však, o čo ide. Nehovorili po slovensky.

Letmo si nás všimli a zmizli za rohom.

„Videl si tú poslednú?“ spýtal sa ma Peťo.

„Čo s ňou? Vôbec si nás nevšímali.“

„O čo sa stavíš, že si s ňou dám rande?“

Na moju odpoveď nečakal. Skôr, než som zo seba vysúkal odpoveď, vystrelil z kresla smerom za nimi.

Asi o tri minúty bol nazad. Aj so širokouhlým úsmevom.

„Volá sa Larisa a je z Užhorodu.“

Vyhral stávkou. Vrátil sa snáď len kvôli tomu, aby mi doniesol ukázať Larisine telefónne číslo.

Večer doniesol ukázať Larisu.

Sedíme na zemi na intráku a Stano nalieva víno.

Stano je môj druhý spolubývajúci. Rozdáva poháre – sebe, Peťovi a Larisi. Ja nepijem.

„Ále no ták, veď si daj, čo si to za chlapa?“ prehovára ma Larisa.

„Mišo, teší ma.“

Larisa bola vcelku sympatická, aj keď na môj vkus príliš divoká a bezprostredná. Zjavne vedela, ako si chlapov získať. Krv a mlieko. A uvedomovala si to.

Bez akéhokoľvek ostychu o sebe porozprávala všetko možné. Prišla na našu školu cez Erazmus a doma študuje slovanskú filológiu. Na Slovensku sa chcela zdokonaľiť v jazyku a vidieť krajinu jej predkov, jej mama je vraj kdesi od Sobraniec. A má rada naše pivo. Avšak na to, že nie je Slovenka, ovláda náš jazyk výborne. Aj ten svoj. Peťovi to od zoznámenia už stihla celkom spoľahlivo dokázať.

Nakoniec sled udalostí a vysoké percento alkoholu v krvi donútili Larisu prespať u nás.

Odvtedy bola pri nás na izbe stále.

Spočiatku spolu s Peťom stále niekde lietali, buď v meste alebo na intráku. Larisa sa vraj veľmi do školy veľmi učiť nemusela, a tak jej Peťo musel nejakým spôsobom vypíňať voľný čas. Nebol som si istý, či vždy úplne dobrovoľne, ale bola to jeho vec a mňa do toho nebolo nič. A aj tak všetko zdalo byť v najlepšom poriadku.

Vstávam ráno do školy. Môžem si dovoliť vstať aj neskôr, vyučovanie sa mi začína až pred obedom. No všimam si, že čosi je inak. Stano nie je na izbe, čo ma neprekvapuje, bežne chodí do školy ako prvý. Ale Peťo spí v posteli sám a Larisa je nevedno kde. Pritom obvykle vždy vstávali spolu a zvyčajne Larisa zobudila aj mňa. Po ceste do školy som rozmýšľal, čo sa mohlo stať.

Stojím v rade v bufete. Som hladný a mám chuť na bagetu alebo niečo podobné. A hlavne podobne lacné. Čakám. Zrazu sa na chodbe objavila Larisa. Vidím ju z diaľky cez presklenú stenu a mám pocit, že je nervózna. Ako keby niekoho čakala. Dvere vedľa nej sa otvárajú a z učebne vychádza nejaká trieda. Spoznávam zopár ľudí, ktorých poznám z videnia, je to Stanov ročník. Už vyšiel aj Stano. Larisa teda zrejme čaká naňho a prekvapeného ho ťahá za plece niekam, akoby sa s ním potrebovala súrne rozprávať. Prešli spolu niekoľko krokov a stratili sa za rohom.

Večer som bol na izbe sám.

Prechádzame cez cestu na zastávku električky. Na tvári cítim mokré vločky prvého snehu, je zrejmé, že prichádza december.

„Priprav sa na trapas.“ vraví mi Peťo.

Zbadal som na druhej strane cesty stáť Larisu držiac za rameno Stana. Čakajú, kým bude červená. Aj keď sa ma ich konflikt v podstate netýkal, dúfal som, že sa zelený panáčik na semafore neobjaví nikdy. Pochopiteľne to tak nebolo.

Prešli cez prechod a prišli k nám.

„Čaute.“

„Čaute.“

A pohľady do zeme.

Ešteže za pár sekúnd prišla električka. Peťo však do nej preventívne vošiel inými dverami, aby nebol s nami. Ani po škole sme sa nečakali ako obvykle.

Nikdy by mi nenapadlo, že sa niečo podobné medzi nami udeje. Larisa zo dňa na deň skončila s Peťom a začala chodiť so Stanom. Mal som problém rozhodnúť sa, na koho strane stáť. Cítil som, že každý odo mňa čaká podporu, ale nikto mi to priamo nepovedal. Peťo mi pre istotu nehovoril vôbec nič, tak ako im. Nerozprával sa s nami vôbec. Nečudoval som sa mu, lebo som mal pocit, že Larisu stále má rád, ale nevedel som, kvôli čomu sa ich vzťah skončil.

Vzťahy na izbe začali byť veľmi zamotané: Peťo chcel Larisu, Larisa Stana a ja Stanov žalúdok. Chce to iste kvantum odvahy bývať na izbe s vlastnou frajerkou a jej bývalým.

Prvých pár dní sa radšej na intráku schválne míňali. Peťo totiž vedel, že Larisa nie je vo vyjadrovaní citov príliš rezervovaná, a chcel si ušetriť pohľad na svoju ex-priateľku v objatí svojho ex-kamaráta.

Na moje počudovanie však napätie medzi nimi pominulo rýchlo.

„Prósím, poďme do mesta!“ skáče Larisa pred Stanom.

„A čo by si tam chcela vidieť? Veď sme tam boli už toľkokrát.“ odpovedal jej Stano.

„Čo ja viem, centrum, hrad, hocičo. Len nebuďme stále na intráku, je tu nuda. No ták, prosím, prosím.“ intonuje ako malá a dáva dlane k sebe akoby sa modlila. S mužmi to skrátka vie.

Stano prikývol a zatvoril knihy, ktoré mal rozložené na posteli. Bakalárka bude musieť počkať.

Larisa vošla do kúpeľne, z kabelky si vybrala šminky a obzerajúc si obočie v zrkadle sa začala líčiť. Vošiel Peťo.

„Kam idete?“

„Do mesta, nechceš ísť s nami?“ odpovedala Larisa.

„Neviem, mal by som sa učiť.“

„Ále veď poď, škola počká. A pozveš ma na kávu, však?“

„Prepáč, ale na kávu pozývam len svoje frajerky.“

Čakal som, ako to skončí.

Obidvaja sa zasmiali. Ešteže tak, keby to Larisa považovala za výčitku, opäť by sme mali večer na izbe tichú domácnosť.

Počúval som ich čítajú skriptá. Onedlho začína skúškové, takže netreba strácať čas.

Nakoniec však do mesta stiahli aj mňa.

Trolejbusom sme prišli do centra mesta. Vianoce sa blížia a väčšina budov je vysvietená a vyzdobená svietiacimi ozdobami. Larisa vravela, že to jej najviac pripomína Užhorod.

Prešli sme popri prezidentskom paláci a v kiosku si Larisa kúpila pohľadnice. V Starom meste boli stánky v jedlom a pitím. Vypili sme pohár medoviny. Už stihli naučiť aj mňa.

Stano navrhol, aby sme sa šli prejsť na hrad. Bol to dobrý nápad, keďže to nebolo ďaleko.

Po ceste hodila Larisa pohľadnice do schránky. Možno do Vianoc prídu.

Tesne pred vstupom k areálu hradu mi prišlo nevoľno.

Povedal som im teda, že kým sa vrátia, počkám tu.

Začal som zhlboka dýchať a po chvíli nevoľnosť ustúpila.

Hodiny na hradnej veži odbili šesť hodín. Už sa prechádzajú skoro štvrtú hodinu, no nikde ich niet! Zdalo sa mi to zvláštne, lebo som mal výhľad na celý priestor okolo hradu. Vyšiel som trochu bližšie, ale nevidel som ich.

Zrazu spoza ľavej časti budovy vyšla Larisa. Hlava červená, šla vybuchnúť od zlosti.

„Čo sa stalo?“ spýtal som sa.

Neodpovedala.

„A kde je Stano?“

Naštvané mi gestom ukázala, že ideme preč. A bez Stana.

Musel som teda Larisu odprevadiť na intrák.

Zobúdza ma budík. Neotváram oči, len inštinktívne nahmatávam pri posteli mobil a vypínam ho. Snažím sa znova zaspáť, ale nejde mi to. Bráni mi v tom nezvyk.

Larisa si cezo mňa prekladá ruku.

„Dóbroho ranku, Michail Vladimírovič.“ hovorí zaspatým hlasom.

Dávam jej bozk na čelo a ďalej spolu ležíme v posteli.

Nakoniec sa to nevyhlo ani mne.

Mal som oproti Stanovi výhodu. Hoci som bol ten, kto prebral frajerku spolubývajúcemu, nebol som prvý. Stano mi teda nemal čo vyčítať a prvotný šok vyriešil taktným mlčaním.

Nebolo to však len o bozkoch, vychádzkach a všetkom ostatnom.

„Prečo nejdeme von?“

„Prečo nepiješ s nami?“

„Neuč sa už toľko, pod' sa baviť!“

Už som si na jej povahu zvykol.

Nebolo to však pre mňa nič nové, nevyčítal som teda Larisi nič.

Snád' len tie dva týždne, ktoré nám ostávali do konca jej pobytu.

A tie zbehli ako voda.

Naposledy som ju videl cez okno vlaku. Mávala mi a kričala, že hneď po príchode sa ozve.

Asi o týždeň mi od nej prišiel mail.

„Dorazila som v poriadku. O pár dní mi tu začína ďalší semester, tak sa musím chystať. Príd' niekedy. V prílohe ti posielam nejaké fotky z môjho pobytu. Pozdravujem vás. L.“

Prezrel som si snímky v prílohe. Bolo zaujímavé sledovať, ako sa menilo osadenstvo na fotkách podľa toho, s kým Larisa práve chodila. A kto sa s kým práve bavil.

Ale zabudla mi povedať, že má nového frajera. Poslala mi fotky aj s ním.

Sedím v kresle vedľa učebne. Čakám na hodinu. Nudím sa.

Spoza rohu prichádza Peťo. Sadá si vedľa mňa.

„Tak ako?“ pýta sa.

„Čo ti mám povedať. Ešte som sa nezabýval. Ty?“

„Zohnal som privát neďaleko školy.“

Po Larisinom odchode sme sa dohodli, že už spolu nebudeme bývať. Nevedeli sme už spolu existovať tak ako predtým, hoci sme otvorené konflikty nemali. Bolo to zvláštne. Veľmi.

„A Stano?“

„Neviem, kde teraz býva. Stretol som ho asi pred mesiacom v čakárni u doktora.“

„Kvôli čomu?“

„Zistili mi chlamýdie. A neuveríš, Stanovi tiež.“

Kamarátsky a s úškrnom na tvári ma potľapkal po ramene.

„Chod' sa dať prezrieť. Čím skôr, tým lepšie.“

Vstávam a idem na záchod.

Na Ukrajinu zrejme tak skoro nepôjdem.

Bilecký diabol

Prekvapivo v tom nebola ani štipka snobstva a snahy zaujať, keď si profesor, v tom čase už druhý mesiac ženatý s takmer o polovicu mladšou manželkou, v jedno májové ráno na terase hotela prilieval do šálky čaju mlieko. Tento zvyk odpozoroval od ostatných účastníkov zájazdu pri pravidelnom rannom rituáli, ktorý musel chtiac či nechtiac podstupovať. Profesor (pre existenciu osoby v skutočnom svete neuvádzame jeho meno) bol už frustrovaný vyčítavým a akoby heterochromickým pohľadom svojej ženy, v ktorom mu jedno oko vyčítalo, že si nemôže život plnohodnotne užívať plnými náručami (a to ešte keby povedala, v koľkých náručiach by chcela skončiť sama!), kým druhé hľadalo vhodného adepta na nové manželstvo.

Profesor sa už dlhodobo necítil byť vo svojej koži. Rozhodne sa na tom podieľal aj fakt, že sa narodil a žil v inom prostredí a predovšetkým v inej dobe – v krajine, z ktorej pochádzal, ešte v prednedávnom ľudia verili na prachom storočí opradené pravdy svojich predkov. Tvrdili, že hudba má svoju chuť, a tak miesto korenín pred jedlom znela eufónia ich hlasov, pretože vedeli, že chuť jedla sídli v hlave a nie na jazyku; tvrdili, že všetky cesty smerujú dvomi smermi – buď k smrti alebo k opätovnému zrodeniu, pretože každým krokom človek smeruje k jednému alebo druhému, ale nikdy nie k obidvom zároveň; a napokon verili, že nápoje nemožno miešať, pretože každý nesie určitú silu prírody, a preto ich neradno miešať – voda symbolizuje ľad, alkohol oheň, čaj deň a káva noc.

Aprópo noc – tá posledná sa ničím nelíšila od predošlých, ktoré na dovolenke strávili. Do polnoci všetko prebiehalo podľa scenára „buď nebudeme mať sex preto, lebo ty si neschopný, alebo nebudeme mať sex preto, lebo nemám náladu/dôvod/vhodný deň v mesiaci. Po zhasnutí lampy na manželkinom nočnom stolíku sa profesor od svojej ženy otočil smerom ku oknu a pozoroval nočnú oblohu, keďže plafón je všade rovnaký. Nedokázal zaspáť, a tak myslel na svoju mladosť, ženy, ktoré sa nikdy nedozvedeli o jeho láske k nim, na básne, ktoré písal a na trpny rod, ktorý mu vyčítali literárni vedci a jeho manželka. Spomínal na školu, na opustenosť a prázdnotu preplnených prednáškových miestností. Spomínal aj na ich svadbu. Bola neprekvapivo obyčajná a vôbec nič nenasvedčovalo tomu, že to bol najšťastnejší deň v živote niekoho z nich. V kontexte ich vzťahu bola svadobná cesta na jej naliehanie skutočne trápny argumentom pre drahú dovolenku.

So šálkou čaju v bledých dlaniach doklusala v doprovode svojho piskľavého zívania na terasu hotela profesorova žena. Položila ju na stôl vedľa monografií, ktoré mal profesor rozčítané („zase tie tvoje sprostosti?“), podišla pár metrov k rímse, aby ju mohli vidieť páry dovolenkujúcich na pláži hneď pod terasou, a ponat'ahovala sa. Pre mužov na pláži skvostný pohľad, pre ich ženy jasná provokácia, pre profesora konštatný stav. Otočila sa, sadla si vedľa profesora a pozrela sa na hodinky. Pol jedenástej. Ak má márnivosť hmotnú podobu, má meter šesťdesiat a sedí naľavo v kraťasoch a tielku.

„Zase tie tvoje sprostosti?“ spýtala sa na svoje pomery nie príliš originálne. Áno, vážení čitatelia, pokiaľ sa vám zdá, že prvý dialóg medzi postavami prichádza až príliš neskoro, je to skutočne tak, ale vo vzťahu profesora a jeho manželky nebol deficit rozhovorov ničím výnimočným. Sám profesor bol v teórii literárnej tvorby zbehlý, v mladosti ako večne začínajúci autor prečítal kvantum príručiek o tvorivom písaní, takže vedel, že nízky výskyt dialógov nie je správny kvôli výstavbe príbehu. Dokonca tento dialóg ani dialógom nestihol byť, keďže profesor na manželkinu výčitku neodpovedal nič. Miesto toho si vybral jednu z množstva kníh na stole a začítal sa.

Všetky dažde sa raz vrátia na miesto, z ktorého vyšli, hovorí jedno príslovie v oblasti, z ktorej profesor pochádza. A tak aj témou, ktorou sa zaoberal v pripravovanom článku, boli literárne odkazy na legendu o zničení kostola bogomilskej cirkvi v meste Bilec v roku 1382 srbskými františkánmi. Podľa nej Srbi pri bitke zabili diabla zosobneného do miestnej sedliacky, keďže bogomilská cirkev považovala život na Zemi za dielo diabla, ktorý žil medzi ľuďmi. Tieto myšlienky považovali srbskí františkáni za herézu, rozhodli sa teda prítomnosť inovercov potlačiť.

Prác o tejto udalosti, ako aj o prameňoch, ktoré sa ňou zaoberajú, bolo napísaných veľa, takže profesor si bol vedomý, že z desiatich kníh, na ktorých má jeho polovička práve vyložené svoje ctené lýtka, bude písať jedenástu.

Profesorova manželka bola zamestnaná neustále vyzvážajúcim mobilom. Nebolo ničím nezvyčajným, že telefonátmi pre profesora neznámymi ľuďmi strávila viac času ako rozhovormi s ním samotným. Mobilný telefón dostal k meninám profesor, avšak doteraz sa s ním nenaučil pracovať, a tak si ani nedokázal svoje podozrenie z manželkinej nevery overiť kontaktmi a správami v jej novom najobľúbenejšom zariadení. Rozhodla sa však ísť naspäť do postele, a tak svoj mobil nechala s profesorom na balkóne.

Spomedzi ostatných kníh profesor vytiahol niekoľko hárkov v plastovom obale. Prepis ústneho podania legendy o bilečskej bitke mal aj stovkách rokov silný náboj. Profesor, častou samotou vyškolený na intenzívne prežívanie obsahu kníh a básní, sa začal vnárať do pradávneho príbehu. Každé slovo mu pripomínalo detstvo a prostredie, v ktorom vyrastal, keďže pochádzal práve odtiaľ a o legendárnej bitke počul už od detstva. No ani po rokoch sa nezmenila jeho predstava o priebehu celej udalosti – stále si rovnako predstavoval cválajúcu masu františkánskych Srbov útočiacich na bilečský chrám. Videl ich tam rovnako detailne ako pred rokmi, tvár za tvárou, túžbu po víťazstve a po podmanení si diabla, ktorý tam podľa nich žil po svojom prevtelení. Stále si pamätal, ako si v detstve predstavoval burcovanie vojakov bojovými pokrikmi a ich preskupovanie sa na koňoch okolo kostola. Boli hnaní čírou túžbou zvíťaziť, no taktiež vedomím, že zo severu proti nim tiahnu kráľovské jednotky a akékoľvek zdržanie či chyba by mohli znamenať potlačenie ich vojenského ťaženia. Môžu aj padnúť, no nemôžu svoju príležitosť premárniť.

Zazvonil mobil. Hulákajúca krabička úplne vyviedla profesora z koncentrácie a ako sa ukázalo, bola jediným dôvodom na to, aby jeho žena znova vyšla na balkón.

„Budem dlho volať, takže teraz neotravuj.“ povedala stroho.

Kým odchádzala, profesor si všimol svoje prsty. Boli meravé, chveli sa, avšak nebola to slabosť, ale akýsi prapodivný závan sily, ktorý prúdil jeho telom.

Len nepremárniť príležitosť.

Profesor sa znova začítal do textu.

Tasenie zbraní, hnev a túžba po víťazstve.

Cez okno spálne sa na balkón ozýval rozšafný hlas profesorovej manželky.

Je jedenásť. Neďaleká zvonica začala príslušným počtom úderov ohlasovať celú hodinu.

Sú to presne rovnaké údery zvonov, ktoré zvonili na poplach pri útoku na bilečský kostol.

Takému množstvu tlaku sa už nedokázal ubrániť.

Už viac nechcel príležitosť premárniť.

Zobral zo stola nôž na obálky a razantným krokom prišiel za svojou ženou. Prudkým švihom pravačky ju sotil na posteľ a presným rezom noža jej roztrhol pútka na podprsienke. Manželka sa preľakla a snažila sa čo najviac odtiahnuť spod profesorovho tela, no energia pulzujúca v jeho končatinách bola silnejšia ako jej úsilie vymaniť sa. Spočiatku pocítila vzrušenie, keďže podobným spôsobom prebiehal jej vysnený scenár milostných avantúr (a reálny priebeh jej záletov po sobáší), avšak keď si uvedomila skutočnosť, začala zúfalo nariekať. Profesor, ktorý ju pod sebou práve zvieral, totiž nebol mdlý päťdesiatnik, ktorého si vzala. Keď si letmo v snahe ujsť všimla jeho zrenice, boli široké a ohnivočervené, akoby v nich videla horiace pochodne srbských františkánov pred kostolom v Bileci, ich hnev, zúrivosť a tapisérie s ikonami skrútené v plameňoch.

Profesor zo seba strhol šaty. Jeho telo vrelo a bolo plazmicky neuchopiteľné.

Vytrhol jej z dlane pilník a roztrhol jej nohavičky.

Od strachu skríkla. Toto predsa nemal robiť on.

Nôž na obálky zapichol do matraca.

Prenikol ňou ako baranidlá drevenými zábranami istenou bránou bilečského kostola. Cítila v sebe vpád srbských vojakov dovnútra horiacej budovy, sekanie mečmi, útek duchovných a ich následné usmrtenie ozbrojenými františkánmi obliehajúcimi zvonka. Po celom tele cítila profesorov horúci pot. Chladil a pálil zároveň, zachvátil ju celú ako jazyky plameňa bogomilský oltár v katedrály a obkolesoval ju zo všetkých strán ako ozbrojený Srbi horiacu svätyňu.

Zvierať jej ramená v extatickom kľči.

Vnímal živelnosť útoku, explozívnu energiu vzbury, slastné pohľady ostatných mužov patriace jeho žene.

Bol silnejší a silnejší.

Zdalo sa mu, že práve opúšťa svoje telo. Zrazu bol ničivou silou valiacou sa chrámom, vodcom františkánskych vojakov, ktorého obdivne sledujú všetci navôkol a poslúchajú ho. Zároveň mal pocit, že všetko naokolo je mlhavé, neurčité a fiktívne, teda rovnaké ako on sám.

Víťazstvo je na dosah.

Manželka už len pasívne prijala kapituláciu. Poslední ozbrojenci vybehli po kamennom schodisku za horiacim oltárom do zvonice a preťali lano, ktorým bol zvon priviazaný. Profesorova katarzia bola na dosah. Cítil, ako mohutný mosadzný zvon padá z výšky, zrýchľuje, padá na zem a štiepi sa na tisíce drobných úlomkov. Koniec je spečatený.

Lekár prišiel asi o 20 minút.

„Úmrtie na infarkt, čas 12:03. Starším ľuďom sa niečo podobné pri milovaní môže stať. Zvlášť v takých horúčavách to nie je nič neobvyklé. Len je zaujímavé, v akej polohe skončil. Robili ste niečo nezvyčajné?“

„Áno.“ odpovedala profesorova manželka rozpačito. Zatvorila za lekárom dvere a vyčerpaná si ľahla k posteli. Profesorovo telo bolo stále zrednuté a pevné, skončil vystretý so vztýčenou rukou, akoby v nej držal meč.

Vdova si vzala z kabelky cigarety.

Zapálila si a zadívala sa cez okno.

Druhýkrát sa zrejme tak skoro nevydá.